

AMNESTY
INTERNATIONAL

УРОК НА ТЕМУ

ПРАВОЗАХИСНІ ОРГАНІЗАЦІЇ/ ПРАВОЗАХИСНИЦІ/-КИ

(ДЛЯ 9-11/12 КЛАСІВ)

ПЕДАГОГІЧНА ПЕРСПЕКТИВА

ВИПУСКНИК/-ЦЯ: «МОЇ МАЙБУТНІ ЗДАТНОСТІ»

- Я піддаю сумнівам переконання та догми ставлячи додаткові запитання та перевіряючи джерела інформації.
- Для мене важливо, щоб кожен /на мав/ла можливість висловити свою думку.
- Я свідомо спрямовую свої дії на попередження дискримінації і насильства.
- Я обговорюю з іншими вплив владних структур на співпрацю, участь і можливість спільного прийняття рішення.
- Я ретельно досліджую питання з метою з'ясування його різноманітних перспектив або тлумачень.
- Я стаю на захист будь-якої людини, якій зробили боляче чи скривдили.
- Я використовую свої знання та досвід для генерування нових ідей, підходів і способів вирішення проблем.

ЗВ'ЯЗОК З ЧИННИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ПРОГРАМАМИ:

- «Громадянська освіта» (навчальна програма інтегрованого курсу для 10 класів): розділ II «Права і свободи людини», тема 5 «Механізми захисту прав людини і прав дитини» — «Правозахисні організації»;
- «Основи правознавства» (навчальна програма для 9 класів): розділ 5 «Якщо право – це професія».

ХІД УРОКУ:

🕒 5 ХВИЛИН

1. Об'єднати клас у 4-5 груп, усім крім однієї з яких видати картку з роллю — назвою правозахисної організації, яку вони мають представляти. На картці, крім назви організації, вказані напрями її діяльності, надано пояснення кожного з напрямків діяльності. Приклади карток будуть наведені нижче.

За бажанням ви можете розробити власні картки з описами.

🕒 5 ХВИЛИН

2. У тій групі, яка лишилася, кожній/кожному видати індивідуальну картку з описом їх «ролі» (Додаток 2).

За бажанням ви можете розробити власні картки з описами.

3. Групи, які представляють організації та люди, які мають окремі ролі протягом 5-7 хв. повинні ознайомитися із текстом карток.

🕒 5-7 ХВИЛИН

4. Кожен/кожна, хто отримав «роль» (картку з описом історії людини), має у випадковому порядку сісти за стіл до «організації» і розказати свою історію.

🕒 15-20 ХВИЛИН

5. (Протягом 15-20 хв.) В подальшому «організація», спільно з цією людиною має обговорити, яким чином вона могла б їй допомогти, враховуючи те, які напрями діяльності вона має (які описані на картці).

Тобто «організація» має допомогти людині у захисті її прав.

Варто пам'ятати, що, як і в житті, не всі організації можуть допомогти всім людям через специфіку своєї роботи. Тому варіант відповіді групи, яка представляє організацію: «Вибачте, ми не можемо Вам допомогти, бо ми не працюємо з цим напрямком», теж є прийнятним. У такому разі організація може вчинити інші дії (детальніше див. у розділі «Оцінювання роботи «організацій»).

Обговорення «тактики» допомоги може відбуватися як спільно, тобто у форматі «мозкового штурму», так і шляхом поділу групи (яка представляє організацію) на міні-групи, які розробляють різні аспекти захисту залежно від напрямків роботи. Так, наприклад, у групі-організації можуть бути «адвокати» (які надають «юридичний супровід»), «дослідники» (які проводять «дослідження» історії людини чи ситуації в цілому) і т.д.

🕒 ДАЛІ

6. (Протягом часу, що залишився, або, якщо є можливість, то протягом наступного уроку). Презентація роботи кожної групи, у якій вони коротко пояснюють суть проблеми/ситуації та описують «тактику» захисту. Слід повторити, що якщо група не спеціалізується на питанні, з яким звернулася людина, вони можуть про це заявити та просто коротко пояснити, специфіку своєї роботи.

Завданням же учнів/учениці, які мали ролі людей, які зверталися по допомогу, буде оцінити «роботу» організацій та дати розгорнуту відповідь щодо ефективності роботи «організації» щодо її (заявника/-ці) справи. Крім того, учень/учениця своєю відповіддю може мотивувати інших не боятися захищати свої права.

🕒 НА ОСТАНОК

7. На останок варто показати відеоролик, у якому вказується, що ким би ми не були за професією, віком і т.д. — усі ми можемо допомогти іншому/іншій, хто цього потребує.

Посилання на відео — <https://bit.ly/2v9LE6n>.

ДЕСКРИПТОРИ² КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДЛЯ КУЛЬТУРИ ДЕМОКРАТІЇ, НА РОЗВИТОК ЯКИХ СПРЯМОВАНА ВІДПОВІДНА ВПРАВА:

МОБІЛІЗУЄМО ТА ФОРМУЄМО ГРОМАДЯНСЬКІ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОЦІ	РІВЕНЬ	ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ (ДЕСКРИПТОРИ)
Повага до людської гідності та прав людини	Б	Стверджує, що права людини завжди слід поважати та захищати
	С	Відстоює думку про те, що ніхто не має зазнавати тортур або підлягати нелюдському чи принизливому ставленню та покаранню.
	С	Аргументує, що всі державні установи повинні поважати, захищати права людини та сприяти їх реалізації.
Визнання цінності демократії, справедливості, рівності та верховенства права	Б	Висловлює думку про те, що до всіх громадян треба ставитися однаково та неупереджено, відповідно до закону
	Б	Стверджує, що закони мають діяти на засадах справедливості
	С	Висловлює думку про те, що коли представник влади здійснює свої владні повноваження, то він/вона не має зловживати владою та виходити за рамки своїх правових повноважень.
	В	Стверджує, що мають існувати ефективні засоби правового захисту проти дій органів державної влади, які порушують громадянські права.
Громадянська свідомість	Б	Співпрацює з іншими людьми заради спільних інтересів
	С	Дискутує про те, що можна зробити, аби змінити громаду на краще.
	В	Докладає зусиль, щоб бути поінформованим про громадські справи.
Прийняття невизначеності та неоднозначності	Б	Демонструє готовність сприймати суперечливу та неповну інформацію
	С	Конструктивно та позитивно долає невизначеність .
	В	Отримує задоволення від розв'язання неоднозначних проблем.
Аналітичне і критичне мислення	Б	Використовує докази, щоб підтвердити свою думку.
	С	Здатен/-на оцінити ризики, пов'язані з вибором різних варіантів
	В	Здатен/-на використовувати визначені критерії, принципи або цінності для здійснення суджень.

МОБІЛІЗУЄМО ТА ФОРМУЄМО ГРОМАДЯНСЬКІ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОЦІ	РІВЕНЬ	ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ (ДЕСКРИПТОРИ)
Уміння співпрацювати	Б	Працюючи у групі, виконує свою частку групової роботи.
	С	Працює над досягненням консенсусу заради досягнення цілей групи.
	В	Працюючи як член групи, підтримує інших людей, незважаючи на розбіжності у поглядах.
	В	Викликає ентузіазм у членів групи заради досягнення спільних цілей.
Знання та критичне розуміння світу (політики, права, прав людини, культури, релігії, історії, ЗМІ, економіки тощо)	Б	Може пояснити значення основних політичних понять, включаючи демократію, свободу, громадянство, права та обов'язки.
	Б	Може пояснити, чому кожен зобов'язаний поважати права інших.
	С	Може критично осмислювати взаємозв'язки між правами людини, демократією, миром та безпекою у глобалізованому світі.
	С	Може критично осмислювати докорінні причини порушень прав людини, зокрема, роль стереотипів та упереджень у процесах, що призводять до порушень прав людини.
	С	Може пояснити небезпеку, що виникає внаслідок узагальнення, коли на підставі індивідуальної поведінки окремої особи роблять висновок про всю культуру.
	В	Може описати різноманітні способи впливу громадян на політику.
	В	Може пояснити, чому не існує культурних груп зі сталими ознаками.

ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ «ОРГАНІЗАЦІЙ»:

БАЛИ	ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ «ОРГАНІЗАЦІЙ», ЯКЩО ВОНИ МОЖУТЬ ДОПОМОГТИ ЛЮДИНІ, ЯКА ДО НИХ ЗВЕРНУЛАСЯ	ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ «ОРГАНІЗАЦІЙ», ЯКЩО ВОНИ НЕ МОЖУТЬ ДОПОМОГТИ ЛЮДИНІ, ЯКА ДО НИХ ЗВЕРНУЛАСЯ
1-3	група може переказати історію людини, яка до них звернулася, повторити те, що було вказано як напрямки діяльності організації та, у кращому разі, назвати декілька заходів, які вони в рамках цих напрямків могли б вжити в інтересах людини, яка до них звернулася	група може переказати історію людини, яка до них звернулася, повторити те, що було вказано як напрямки діяльності організації та загалом пояснити, чому вони не можуть їй допомогти – тобто в чому їх профіль діяльності не відповідає запиту
4-6	окрім описано вище, можуть не лише назвати/ запропонувати заходи, але й пояснити коротко їх суть та яким чином вони можуть допомогти людині, яка до них звернулася	окрім описано вище, можуть в загальних виразах (без конкретики) пояснити суть напрямків роботи організації та назвати порушені права людини, яка до них звернулася
7-9	окрім описаного вище, можуть розробити низку взаємопов'язаних заходів (кампанію) з урахування напрямків діяльності організації щодо захисту прав людини, яка звернулася до них	окрім описано вище, можуть пояснити зміст напрямків роботи організації, а також в чому порушено права людини, яка до них звернулася
10-12	окрім описаного вище, можуть розробити детальну кампанію (система заходів з поясненням того, як вони взаємодоповнюють одне одного) щодо захисту прав людини, яка до них звернулася	окрім описано вище, можуть детально пояснити зміст напрямків роботи їх організації та навести приклади заходів. Крім того, можуть вказати організацію/ установу (у т.ч. міжнародну), у яку варто звертатися, якщо вони знають

ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ «ПЕРСОНАЖІВ»:

1-3 бали: учень/учениця переказує суть своєї справи та в цілому, чи згоден/згідна з позицією організації щодо тактики захисту її прав.

4-6 балів: окрім описано вище, учениця/учень у загальних фразах описує хід роботи організації, чи згоден/згідна він/вона із запропонованими заходами.

Якщо ж організація не може їй допомогти (через специфіку своєї діяльності), то учень/учениця висловлює власну мотивовану позицію щодо цього.

7-9 балів: окрім описано вище, учениця/учень оцінює ефективність запропонованої тактики захисту її прав.

Якщо ж організація не може їй допомогти (через специфіку своєї діяльності), то учень/учениця має оцінити, наскільки вірно було визначено зміст порушених її прав.

Крім того, учень/учениця з урахуванням специфіки своєї справи визначає, чи має сенс в цілому боротися за свої права.

10-12 балів: окрім описано вище, учень/учениця детально описує хід роботи організації над її справою, характеризує командність роботи.

Якщо ж організація не може їй допомогти (через специфіку своєї діяльності), то учень/учениця має оцінити, наскільки вірно було визначено зміст порушених її прав.

Крім того, учень/учениця з урахуванням специфіки своєї справи мотивує інших не боятися захищати свої права.

ДОДАТОК 1

ПРИКЛАДИ ОПИСІВ КАРТОК З ПРАВОЗАХИСНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

AMNESTY INTERNATIONAL

<https://www.amnesty.org/en/> та

<http://amnesty.org.ua/>

ДОСЛІДЖЕННЯ

Збирання фактів та документування порушень прав людини з боку урядів, корпорацій та інших структур.

АДВОКАЦІЯ

Вплив на ставлення та поведінку керівників держав (президентів, прем'єр-міністрів), керівників організацій з метою зміни їх політики та практики діяльності (шляхом зустрічей, переговорів, розробкою проектів законів тощо).

АКТИВІЗМ

Громадський тиск широких кіл людей незалежно від їхнього основного місця роботи, професії, віку тощо, спрямований на вплив на держави, організації (шляхом організації та участі у мирних зборах, мистецьких заходах).

ОСВІТА

Через уроки, лекції, освітні матеріали утвердження поваги до прав людини.

ДОСЛІДНИЦЬКА ТА АДВОКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Amnesty Int. не обмежена кордонами будь-якої держави.

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

«ЛА СТРАДА – УКРАЇНА»

<http://la-strada.org.ua/>

ГРАНТОВА ПІДТРИМКА

Надання коштів організаціям та суб'єктам господарювання з метою забезпечення гендерної рівності, запобігання насильства в сім'ї, протидії торгівлі людьми та забезпечення прав дітей (шляхом створення притулків, проведення тренінгів тощо).

СЕРВІСНА ДОПОМОГА

Організація та надання допомоги потерпілим від торгівлі людьми, сексуальної експлуатації та насильства: медична, психологічна, юридична допомога, надання тимчасового притулку, соціальний супровід, переадресація та ін.

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Співпраця із засобами масової інформації, підготовка та проведення інформаційних кампаній, створення та розповсюдження соціальної реклами з метою забезпечення гендерної рівності, запобігання насильства в сім'ї, протидії торгівлі людьми та забезпечення прав дітей.

УГСПЛ

(УКРАЇНСЬКА ГЕЛЬСІНСЬКА СПІЛКА З ПРАВ ЛЮДИНИ)

<https://helsinki.org.ua/>

ДОСЛІДЖЕННЯ

Збирання фактів та документування порушень прав людини з боку урядів, корпорацій та інших структур.

ЮРИДИЧНИЙ (СУДОВИЙ) СУПРОВІД/КОНСУЛЬТУВАННЯ

Надання порад щодо оформлення документів, необхідних для захисту прав, надання послуг адвоката як при взаємодії з органами держави, так і в суді. Юридичний супровід можливий як на території України, так і за кордоном (наприклад, у ЄСПЛ).

ОСВІТА

Через уроки, лекції, освітні матеріали утвердження поваги до прав людини.

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ПРОЛІСКА»:

<https://proliska.org/>

СЕРВІСНА ДОПОМОГА

Організація та надання допомоги тим, хто проживає у зоні конфлікту (на сході України): надання гуманітарної допомоги, індивідуальних консультацій, соціального супроводу, матеріалів для ремонту будинків.

ДОСЛІДЖЕННЯ/МОНІТОРИНГ

Збирання фактів та документування порушень прав людини з боку урядів, корпорацій та інших структур.

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Фінансування та супровід проектів, спрямованих на підтримку громад та відновлення інфраструктури у регіонах, що постраждали від конфлікту.

БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ**«ВСЕУКРАЇНСЬКА МЕРЕЖА ЛЖВ»****(ЛЖВ – ЛЮДИ, ЯКІ ЖИВУТЬ З ВІЛ)**<http://network.org.ua/>**ГРАНТОВА ПІДТРИМКА**

Надання коштів організаціям та суб'єктам господарювання з метою забезпечення людей, які мають ВІЛ/СНІД, гепатит тощо необхідними лікарськими засобами, а також загального покращення рівня їхнього життя.

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Поширення інформації, спрямованої на подолання стереотипів щодо людей, які мають ВІЛ/СНІД, гепатит тощо.

СЕРВІСНА ДОПОМОГА

Створення умов для отримання особами, які мають ВІЛ/СНІД, гепатит тощо, якісних послуг (зокрема, через створення медичного центру).

ДОДАТОК 2

ПРИКЛАДИ КАРТОК З ОПИСАМИ «РОЛЕЙ»²

ОЛЕГ СЕНЦОВ

Український кінорежисер, письменник та громадський активіст.

10 травня 2014 року був затриманий у Сімферополі російськими силовими структурами й 25 серпня 2015 несправедливо засуджений за звинуваченням у тероризмі до 20 років позбавлення волі з відбуванням покарання у колонії суворого режиму.

За словами Сенцова під час допиту його били ногами, руками, кийками. Коли відмовлявся говорити, почали застосовувати удусення.

Сенцов не визнає анексію Криму Росією, критикує російську владу та судочинство; навіть перебуваючи за ґратами, продовжує писати сценарії для фільмів.

ОЛЕГ,

внутрішньо переміщена особа (ВПО), який має 6-річну дитину, хвору на гепатит С.

Ще проживаючи у Донецьку, у 2016 році, Олег довідався, що його дитина хвора на гепатит С. Проте отримати лікування там, від окупаційної влади, від не зміг. Переїхавши з Донецька на підконтрольну Україні територію, він звернувся до місцевих лікарень та органів влади, аби отримати лікування. Проте йому було відмовлено лікарнею, оскільки він не зареєстрований на підконтрольній Україні території. Місцева ж влада відмовила йому, оскільки не має достатнього фінансування на лікування такої хвороби.

Член родини, яка проживає на щойно звільненій території ОРДЛО і яка має пошкоджений будинок, проте водночас має план щодо створення фермерського господарства.

КЛЕМЕНТИНА КВІНДТ

Студентка 2-ого курсу Київського національного університету імені Тараса Шевченка, яка стала свідком сексуальних домагань з боку викладача університету до своїх подруг і яка виступила публічно про те, що такі випадки є системними та масовими. Щодо неї почалася кампанія з цькування в університеті як з боку викладачів, так і студентів.

ВАЛЕНТИНА,

яка постраждала від домашнього насилля з боку свого партнера/чоловіка.

Протягом більш ніж року після початку спільного життя чоловік систематично знущався над жінкою: завдавав як словесних образ, так і фізичних. Чоловік постійно контролював, куди жінка ходить, з ким спілкується, перевіряє телефон та електронну переписку.

ОЛЕКСАНДР,

перебуває у СІЗО і стверджує, що до нього застосовуються тортури

Олександр ось вже 2 місяці знаходиться у СІЗО (тимчасове місце тримання людей до оголошення вироку судом), де він перебуває, оскільки його обвинувачують у пограбуванні. Своєї вини він не визнає і заявляє, що, аби змусити його зізнатися у злочині, слідчі застосовують до нього тортури (побиття, не дають спати, їсти). При цьому, з його слів, він у СІЗО не один, хто зазнає такого поводження.

СЕРГІЙ ЧАГАРОВ

18-річний активіст, який займається антикорупційними розслідуваннями щодо місцевих депутатів і який зазнав побиття з боку одного з таких депутатів та на подвір'я дому якого невідомі кинули гранату. Розслідування щодо цих нападів не було здійснено.

РАЇСА

30-літня жінка ромського походження, яка проживає у тимчасовому поселенні у передмісті, заробляє на життя продажем квітів, а також збором металобрухту. На її поселення та на родину було вчинено напад збройними молодиками в масках, які спалили її дім та вбили чоловіка.

Поліція не проводить ніякого розслідування щодо фактів нападу та вбивства, а в соціальних мережах люди підтримують та виправдовують нападників.

² Там, де в картках вказані імена та прізвища, йдеться про реальних людей, історії яких можна знайти в мережі Інтернет.

© Amnesty International, 2019

Наукова консультація –

Елла Ситник, членкиня Правління Всеукраїнської асоціації «Нова Доба», вчитель-методистка історії та правознавства спеціалізованої школи №250 (м. Київ)

AMNESTY
INTERNATIONAL

